

Auteur: Ambrosius Duuk

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 1: Wat is femicide?

Definitie en verschil met moord op vrouwen

Vormen: partner-femicide, eegerelateerd geweld, systemische femicide

Statistieken wereldwijd en lokaal (bv. Nederland, België)

Module 2: Waarom gebeurt het?

Genderongelijkheid en patriarchale structuren

Escalatie van partnergeweld

Culturele en religieuze factoren

Psychologische en sociale risicofactoren bij daders

Module 3: Signalen en risicofactoren

Waarschuwingssignalen bij het slachtoffer en bij de dader

Patronen van controle, isolement, bedreiging

Risicotaxatie (zoals de Danger Assessment)

Module 4: Wat kun je doen als omstander?

Veilig ingrijpen of ondersteunen

Hulp inschakelen zonder het risico te vergroten

Reageren op signalen in je omgeving (vriendin, buurvrouw, collega)

Module 5: Wat kan de vrouw zelf doen?

Inzichten in dynamiek van controle en geweld

Praktische stappen (veiligheidsplan, hulpinstanties, juridisch)

Trauma en overlevingsmechanismen erkennen

Module 6: Behandeling en nazorg

Voor slachtoffers: therapie, opvang, hersteltrajecten

Voor daders: programma's, recidivepreventie, juridische opvolging

Systeemgerichte benadering (kinderen, familie)

Module 7: Beleidsmaatregelen en preventie

Wetgeving

Voorlichting en educatie

Rollen van instanties en professionals

Module 8: Intersectionaliteit en internationale verschillen

Bijlagen: Danger Assessment Tool en het Veiligheidsplan.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 1: Wat is femicide?

Inleiding

Femicide is de meest extreme vorm van gendergerelateerd geweld: de moord op een vrouw omdat zij vrouw is. Het is geen nieuw fenomeen, maar het krijgt wereldwijd steeds meer erkenning als een structureel maatschappelijk probleem.

Definitie

De term femicide werd populair gemaakt door de Mexicaanse antropoloog Diana Russell in de jaren '70. Zij omschreef het als:

➤ *"De moord op vrouwen door mannen omdat ze vrouwen zijn."*

Hoewel niet elk geval van moord op een vrouw als femicide geldt, draait het bij femicide om de diepgewortelde genderongelijkheid die eraan ten grondslag ligt.

Vormen van femicide

1. Intieme partner-femicide

De meest voorkomende vorm. Hierbij wordt een vrouw vermoord door haar (ex-)partner. Vaak is er sprake van een lange geschiedenis van huiselijk geweld, controle en dreiging.

2. Eergerelateerd femicide

Moorden gepleegd door familieleden om de zogenaamde "eer" te herstellen, bijvoorbeeld bij het weigeren van een gearrangeerd huwelijk of "ongepaste" relaties.

3. Systemische of structurele femicide

Vrouwen sterven door verwaarlozing, armoede, of ontoegankelijke zorg, in contexten waar het leven van vrouwen minder waard wordt geacht.

4. Culturele of ideologische femicide

Denk aan moorden op vrouwen met een bepaalde seksuele oriëntatie, genderexpressie, of activisme (bijv. feministische leiders).

Cijfers en feiten

In Nederland worden jaarlijks gemiddeld 40 vrouwen om het leven gebracht; in circa 60% van de gevallen is de dader de partner of ex-partner.

Wereldwijd sterven elke dag ongeveer 137 vrouwen door toedoen van een familielid.

Femicide is vaak het tragische eindpunt van een langer patroon van mishandeling, isolatie en dreiging.

Waarom deze cursus belangrijk is

Veel mensen herkennen de signalen van femicide niet of weten niet hoe ze moeten reageren. Door bewustzijn en kennis te vergroten, kunnen levens worden gered.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 2: Waarom gebeurt femicide?

Inleiding

Femicide ontstaat niet in een vacuüm. Het is het resultaat van een combinatie van maatschappelijke, culturele, relationele en psychologische factoren. Het is geen “crime of passion”, zoals het soms in media wordt genoemd, maar een geweldspatroon geworteld in machtsongelijkheid.

1. Genderongelijkheid en patriarchale structuren

Femicide vindt plaats binnen een bredere context van ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. In patriarchale samenlevingen wordt mannelijkheid vaak gekoppeld aan controle, dominantie en eer. Vrouwen die zich daaraan onttrekken — door zich uit een relatie te willen bevrijden, grenzen te stellen of een ander leven te kiezen — lopen verhoogd risico.

2. Controle en bezit

Veel daders zien hun partner als “eigendom”. Het verlies van controle — bijvoorbeeld bij een dreigende scheiding — is vaak een directe aanleiding voor femicide. Het motto van veel daders is: "Als ik haar niet kan hebben, dan niemand."

3. Normalisering van geweld

In sommige gemeenschappen is partnergeweld genormaliseerd of zelfs cultureel gelegitimeerd. Als mishandeling als “familieaangelegenheid” wordt gezien, ontbreekt het aan sociale en juridische grenzen die het geweld kunnen stoppen.

4. Trauma, psychische stoornissen en middelengebruik

Hoewel niet elk geval van femicide te verklaren is door individuele pathologie, kunnen factoren zoals:

- onbehandeld trauma
- narcisme of antisociale persoonlijkheidsstoornis
- alcohol- of drugsmisbruik

een escalatie versnellen.

Toch is het belangrijk om de oorzaak niet te individualiseren: femicide is primair een maatschappelijk fenomeen.

5. Gebrek aan bescherming

Veel slachtoffers van femicide hadden eerder alarm geslagen. Helaas zijn signalen vaak genegeerd of verkeerd geïnterpreteerd. Gebrek aan coördinatie tussen politie, hulpverlening en rechtspraak kan leiden tot fatale hiaten.

Kernboodschap van deze module: Femicide is het eindpunt van een systeem waarin vrouwen onvoldoende worden beschermd, gewaardeerd of geloofd. Het begint bij structurele ongelijkheid en wordt mogelijk gemaakt door stilte, schaamte en falende systemen.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 3: Signalen en risicofactoren

Inleiding

Femicide is zelden een plotseling incident. Vaak gaat er een periode van maanden of jaren aan vooraf waarin tekenen van gevaar zichtbaar zijn. Deze module helpt je deze signalen te herkennen, zowel als buitenstaander als voor vrouwen die zich mogelijk in een gewelddadige relatie bevinden.

1. Waarschuwingssignalen bij de dader

Controle en jaloezie

Dader vertoont extreem controlerend gedrag (wie ze ziet, wat ze draagt, hoe ze communiceert).

Escalatie van geweld

Fysiek geweld neemt toe in intensiteit en frequentie. Mishandeling wordt gecombineerd met bedreigingen.

Dreigen met moord of zelfmoord

"Als je me verlaat, vermoord ik je" of "ik maak een einde aan alles". Zulke uitspraken mogen nooit als 'emotionele chantage' worden gebagatelliseerd.

Wapengebruik of bezit

De aanwezigheid van messen, vuurwapens of andere wapens vergroot het risico aanzienlijk.

Overmatig stalken of op de loer liggen

Stalking is een bekende voorloper van femicide, vooral na het beëindigen van een relatie.

2. Signalen bij het slachtoffer

Angst en hyperalertheid

Vrouwen die leven in constante angst, excuses maken voor de dader, of hun gedrag aanpassen om 'problemen te voorkomen'.

Sociale isolatie

Slachtoffers verliezen vaak contact met familie of vrienden, meestal onder druk van de dader.

Plotselinge veranderingen in gedrag of uiterlijk

Een vrouw kan zich ineens anders gaan kleden, stiller worden, of zich 'terugtrekken' uit haar sociale leven.

Veelvuldig contact met hulpverleners of politie, zonder blijvende oplossing

Vrouwen in risicovolle relaties doen vaak meerdere keren een melding voordat hulp effectief wordt.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

3. Wetenschappelijke risicotaxatie: Danger Assessment

Er bestaan gestructureerde tools om het risico op femicide te beoordelen. Een van de bekendste is de Danger Assessment, ontwikkeld door dr. Jacquelyn Campbell.

Belangrijke risicofactoren daarin zijn o.a.:

- Eerdere pogingen tot wurging (sterke voorspeller van latere femicide)
- Dader is werkloos
- Slachtoffer gelooft dat de dader haar kan doden
- Toenemende gewelddadigheid of dreiging na relatiebreuk

4. Belang van vroegtijdig ingrijpen

Veel slachtoffers hopen dat de situatie 'beter wordt' of voelen zich gevangen. Tegelijk willen omstanders niet bemoeizuchtig lijken. Toch is vroegtijdig herkennen en handelen van levensbelang.

Kernboodschap van deze module: De tekenen zijn er vaak wél, maar worden niet altijd (h)erkend. Door kennis van risicofactoren kunnen slachtoffers, naasten en professionals sneller en effectiever ingrijpen.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 4: Wat kun je doen als omstander?

Inleiding

Omstanders spelen een cruciale rol in het doorbreken van het patroon dat tot femicide kan leiden. Familie, vrienden, burens, collega's — iedereen kan verschil maken, mits je weet hoe te handelen op een veilige, betrokken en doeltreffende manier.

1. Waarom omstanders vaak niets doen

Veel mensen:

- Twijfelen aan hun inschatting: "Misschien valt het wel mee."
- Zijn bang voor escalatie: "Straks maak ik het erger."
- Willen zich niet bemoeien: "Het is hun privéleven."

Toch blijkt uit onderzoek dat steun van de omgeving een van de belangrijkste factoren is voor vrouwen om een gewelddadige relatie te verlaten.

2. Wat je wél kunt doen

a. Observeer – zonder te oordelen

Let op signalen zoals blauwe plekken, teruggetrokken gedrag, angst, of uitspraken als: "Hij wordt soms een beetje boos, maar het is mijn schuld."

b. Toon medeleven en bied een luisterend oor

Zeg bijvoorbeeld:

- "Ik maak me zorgen om je. Als je ooit wil praten, ik ben er."

Wees geduldig. Druk uitoefenen ("Je moet weggaan!") werkt vaak averechts.

c. Vraag of ze veilig is – en of je iets kunt doen

- "Voel je je veilig thuis?"
- "Mag ik iets voor je regelen of samen met je zoeken naar hulp?"

Respecteer haar tempo, maar blijf beschikbaar.

d. Zoek hulp of informatie

Als je twijfelt, kun je zelf contact opnemen met een hulplijn of professional voor advies — zonder haar naam te noemen. Je hoeft het niet alleen te doen.

e. Handel bij acuut gevaar

Bij directe dreiging (dreigen met geweld, wapenbezit, pogingen tot wurging): bel 112. Het is beter een keer 'voor niets' te bellen dan te laat te zijn.

3. Wat je niet moet doen

- Haar gedrag bekritisieren ("Waarom blijf je dan nog?")
- De dader confronteren (kan gevaarlijk zijn)
- Zelf gaan bemiddelen (onveilig en onprofessioneel)

4. Als professional (zorg, onderwijs, politie)

Wees alert op signalen in gesprekken of gedrag

Noteer feiten objectief

Handel volgens meldplicht of -recht waar van toepassing

Werk samen met collega's en gespecialiseerde instanties

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Kernboodschap van deze module: Je hoeft het probleem niet op te lossen, maar door aandachtig te zijn, te luisteren en steun te bieden, kun je de weg naar hulp openen en mogelijk zelfs een leven redden.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 5: Wat kan de vrouw zelf doen?

Inleiding

Voor vrouwen die te maken hebben met partnergeweld of dreiging, is het maken van een veilige keuze vaak complex. Schaamte, angst, financiële afhankelijkheid of kinderen kunnen verlamvend werken. Toch zijn er concrete stappen die vrouwen kunnen nemen om hun veiligheid te vergroten, hun situatie beter te begrijpen en op termijn hulp in te schakelen.

1. Erkenning: het ligt niet aan jou

Veel vrouwen voelen zich verantwoordelijk voor het geweld:

- “Misschien had ik niet moeten reageren” of “Ik heb hem boos gemaakt.”

Realiteit: geweld is nooit jouw schuld.

Daders gebruiken controle, schuld en isolatie als wapens.

Erken dat je je in een onveilige situatie bevindt, zelfs als er (nog) geen lichamelijk geweld is.

2. Veiligheidsplan opstellen

Een veiligheidsplan is een reeks praktische stappen om snel en veilig te kunnen handelen.

Voorbeelden:

- Noodtas klaarzetten met belangrijke documenten, sleutels, medicijnen, wat geld.
- Codewoord afspreken met iemand die je vertrouwt.
- Veilige plek identificeren om naartoe te gaan in geval van escalatie.
- Vastleggen van bewijs (foto's van verwondingen, dreigende berichten).

Je kunt hierbij hulp krijgen van professionals (zoals Veilig Thuis of Blijf Groep).

3. Hulp zoeken (ook anoniem)

Er zijn meerdere manieren om hulp te zoeken:

- Veilig Thuis (0800-2000) – voor advies of melding (ook anoniem)
- Huisarts – vertrouwelijk, met doorverwijzingsmogelijkheden
- Vrouwenopvang en Blijf-van-mijn-lijf-huizen
- Politie – bij acuut gevaar of bedreiging
- Vraag bij de apotheek om een Masker 19. Dit is het codewoord voor huiselijk geweld.

Je hoeft niet meteen te vertrekken. Alleen al praten met een hulpverlener kan enorm helpen bij het structureren van je situatie.

4. De impact op jezelf erkennen

Veel vrouwen zijn emotioneel uitgeput of getraumatiseerd. Vormen van trauma kunnen zijn:

- Angst- of paniekaanvallen
- Depressieve gevoelens
- Problemen met vertrouwen of zelfbeeld

Je mag hulp zoeken. Therapie is géén teken van zwakte — het is herstel van kracht.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

5. Kinderen en femicide

Als er kinderen in huis zijn, is de urgentie extra groot. Ook als zij niet direct mishandeld worden, lijden kinderen onder geweld. Zij kunnen angst ontwikkelen, trauma oplopen of later zelf in gewelddadige relaties terechtkomen. Hulp inschakelen is óók zorg voor je kinderen.

Kernboodschap van deze module: Je bent niet alleen, en je bent niet machteloos. Ook al lijkt het uitzichtloos: hulp bestaat, veiligheid is mogelijk, en jouw leven doet ertoe.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 6: Behandeling en nazorg

Inleiding

Na een gewelddadige relatie of een poging tot femicide begint voor slachtoffers een intens herstelproces. Ook voor daders, als zij openstaan voor verandering, zijn er behandeltrajecten die recidive kunnen voorkomen. Deze module bespreekt de mogelijkheden voor opvang, verwerking, begeleiding én systeemgerichte zorg.

1. Voor de vrouw: opvang, bescherming en herstel

a. Directe opvang en bescherming

Vrouwen die vluchten uit een gewelddadige situatie kunnen terecht bij:

- Vrouwenopvang of Blijf Groep
- Crisisdienst van Veilig Thuis
- Gemeentelijke opvang via maatschappelijke opvang

Deze plekken bieden veiligheid, rust en ondersteuning bij juridische en praktische zaken (zoals omgangsregelingen of schulden).

b. Psychologische ondersteuning

Na langdurige mishandeling of een moordpoging ervaren veel vrouwen posttraumatische stress (PTSS), angststoornissen, depressie en wantrouwen. Behandeling kan bestaan uit:

- Traumatherapie (zoals EMDR of cognitieve gedragstherapie)
- Individuele begeleiding gericht op zelfvertrouwen, grenzen en rouw
- Groepstherapie of lotgenotengroepen, wat erkenning en steun biedt

c. Heropbouw van het leven

Na ontsnapping is herstel niet alleen psychisch, maar ook sociaal-economisch:

- Woning zoeken
- Opleiding of werk hervatten
- Opvoeding alleen dragen

Hulpverlening kan ondersteunen in deze transitie, bijvoorbeeld via maatschappelijk werk of gemeentelijke voorzieningen.

2. Voor kinderen: traumaverwerking en stabiliteit

Kinderen die getuige zijn geweest van geweld lopen verhoogd risico op:

- Angst en boosheid
- Leerproblemen
- Moeite met relaties

Zij verdienen eigen begeleiding:

- Speltherapie, ouder-kindbegeleiding of traumabehandeling
- Stabiliteit op school en in het gezin
- Begeleiding om de geweldscyclus niet voort te zetten

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

3. Voor de dader: aanpak en preventie van herhaling

Hoewel veel daders geweld ontkennen of bagatelliseren, zijn er behandelprogramma's gericht op gedragsverandering.

Mogelijke trajecten:

- Partnergeweld-interventieprogramma's (zoals BORG of de Koraal-aanpak)
- Gedragsinterventie bij justitie (bij veroordeling)
- Verslavingszorg, als middelengebruik een factor is
- Individuele therapie bij traumagrond of persoonlijkheidsproblematiek

Effect is het grootst wanneer de dader verantwoordelijkheid neemt — maar zelfs bij dwangmaatregelen kan bewustwording ontstaan.

4. Systeemgerichte aanpak: de omgeving betrekken

Femicide raakt hele families en gemeenschappen.

Betrokken hulpverleners werken idealiter samen:

- Veilig Thuis
- Jeugdzorg
- GGZ
- Reclassering
- Wijkteams

Doel: veiligheid borgen op lange termijn, herhaling voorkomen, en alle betrokkenen begeleiden bij verwerking en opbouw.

Kernboodschap van deze module: Herstel is mogelijk, maar vergt tijd, veiligheid, deskundige hulp en samenwerking. Zowel slachtoffers als daders hebben ondersteuning nodig om de geweldscyclus te doorbreken en levens op te bouwen buiten angst.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 7: Beleidsmaatregelen en preventie

Inleiding

Femicide is niet alleen een persoonlijk drama, maar een maatschappelijk en politiek vraagstuk. Preventie vereist structurele veranderingen in beleid, wetgeving, onderwijs, zorg en cultuur. In deze module bespreken we wat overheden, instellingen en samenlevingen kunnen doen om femicide tegen te gaan.

1. Wetgeving en rechtspraak

a. Specifieke erkenning van femicide

Hoewel femicide in Nederland juridisch valt onder ‘moord’ of ‘doodslag’, pleiten experts voor:

- Erkenning als aparte categorie, zoals in Italië of Latijns-Amerika
- Verzwarende strafmaat bij motief van genderhaat of partnergeweld

Dit helpt om het maatschappelijke probleem zichtbaar te maken én beter te registreren.

b. Maatregelen tegen recidive

- Meldplicht voor daders bij contactverbod
- Strengere naleving van straat- of locatieverboden
- Elektronische enkelband bij hoog risico

2. Preventie via onderwijs en bewustwording

a. Relationele en seksuele vorming op school

Kinderen en jongeren moeten leren:

- Grenzen herkennen en respecteren
- Gezonde relaties opbouwen
- Stereotypen over mannelijkheid en vrouwelijkheid ter discussie stellen

b. Campagnes tegen normalisering van geweld

Bijv. over:

- Het herkennen van manipulatief gedrag
- Het bespreekbaar maken van mishandeling
- Steun zoeken zonder schaamte
- Media, influencers en rolmodellen kunnen een krachtige rol spelen in cultuurverandering.

3. Professionele training en signalering

Huisartsen, leraren, wijkagenten, hulpverleners moeten getraind worden in:

- Het herkennen van risicosignalen
- Het voeren van veilige en empathische gesprekken
- Interdisciplinair samenwerken rond casussen

Geïntegreerde zorgketens zijn cruciaal. Femicide ontstaat vaak bij gebrekkige communicatie tussen instanties.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

4. Dataverzameling en monitoring

Nederland kent geen nationaal systeem voor het systematisch registreren van femicide.

Betere cijfers betekenen beter beleid.

Wie zijn de slachtoffers?

Wat waren de signalen?

Waar ging het mis?

Onderzoek en transparantie zijn onmisbaar om effectieve interventies te ontwikkelen.

5. Cultuurverandering: van stilte naar solidariteit

Preventie vereist een verschuiving van individuele schuld naar collectieve verantwoordelijkheid. Dat betekent:

- Vrouwen geloven als ze hulp zoeken
- Geweld niet minimaliseren of romantiseren (“liefde maakt blind”)
- Samen signalen serieus nemen, óók als het ongemakkelijk is

Kernboodschap van deze module: Femicide is te voorkomen — maar alleen als we erkennen dat het een systeemprobleem is, en daar structureel beleid en cultuurverandering tegenover stellen.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Module 8: Intersectionaliteit en internationale verschillen

Inleiding

Niet alle vrouwen lopen hetzelfde risico op femicide. Factoren zoals afkomst, migratieachtergrond, seksuele oriëntatie, armoede, beperking of asielstatus beïnvloeden zowel de mate van gevaar als de toegang tot hulp. Deze module introduceert het intersectioneel perspectief en laat zien hoe femicide wereldwijd uiteenloopt, afhankelijk van culturele, sociale en politieke contexten.

1. Wat is intersectionaliteit?

Intersectionaliteit betekent dat vormen van onderdrukking (zoals seksisme, racisme, homofobie, klassisme) elkaar kunnen kruisen en versterken. Een vrouw met een dubbele kwetsbaarheid, bijvoorbeeld een vrouw van kleur met een laag inkomen, kan op meerdere fronten uitsluiting ervaren:

- Meer risico op geweld
- Minder geloofd of geholpen
- Moeilijkere toegang tot opvang, zorg of recht

Voorbeeld: een ongedocumenteerde vrouw durft mogelijk geen melding te maken uit angst voor uitzetting.

2. Specifieke risicogroepen

a. Migrantenvrouwen

- Kunnen extra afhankelijk zijn (taal, verblijfsstatus, financieel)
- Kunnen in gesloten gemeenschappen leven waar geweld taboe is
- Hebben soms beperkte toegang tot hulp (geen verblijfsvergunning = geen opvang)

b. LGBTQ+ personen

- Kunnen slachtoffer zijn van partnergeweld binnen queer-relaties
- Lopen risico op 'eerwraak' bij gender-nonconform gedrag
- Komen in hulpverlening nog vaak onzichtbaar voor

c. Vrouwen met een beperking

Worden vaker slachtoffer van misbruik én geloven minder vaak dat hulp voor hen beschikbaar is

Zijn soms fysiek afhankelijk van de dader

3. Internationale verschillen in femicide

a. Latijns-Amerika

Landen als Mexico, El Salvador en Argentinië rapporteren extreem hoge cijfers

Femicide wordt daar vaak gepleegd in context van georganiseerde misdaad, seksisme en straffeloosheid

Sterke grassroots vrouwenbewegingen ('Ni Una Menos')

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

b. Europa

West-Europa: relatief betere hulpstructuren, maar ook hier slachtoffers binnen migrantengemeenschappen en rurale gebieden met beperkte toegang

Oost-Europa: patriarchale cultuur en onderrapportage zijn probleemfactoren

c. Afrika & Azië

Geweld in de context van kindhuwelijken, bruidsschat, 'honour killings'

Lage meldingsgraad en vaak geen wettelijke bescherming voor vrouwen

Vrouwenrechtenorganisaties opereren soms onder bedreiging

d. Nederland

Circa 30–40 femicides per jaar, vooral door (ex-)partners

Vaker slachtoffer: vrouwen met migratieachtergrond, jonge vrouwen, vrouwen in afhankelijkheidsrelaties

Gebrek aan specifieke beleidsmatige erkenning van femicide als fenomeen

4. Waarom dit perspectief belangrijk is

Geen one-size-fits-all hulp: beleid moet aangepast zijn aan diversiteit van vrouwen

Intersectioneel beleid is rechtvaardig beleid: alleen dan kunnen we alle vrouwen beschermen

Empathie en bewustzijn groeien als we luisteren naar álle stemmen, niet alleen de dominante

Kernboodschap van deze module: Femicide raakt niet alle vrouwen op dezelfde manier.

Alleen door intersectioneel te kijken — met aandacht voor klasse, ras, seksualiteit en andere factoren — kunnen we geweld écht begrijpen en bestrijden, zowel lokaal als wereldwijd.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Danger Assessment Tool (DA)

De Danger Assessment is een wetenschappelijk onderbouwde tool die helpt bij het inschatten van het risico op ernstig geweld of femicide in gewelddadige relaties. De tool bestaat uit 20 vragen die gericht zijn op verschillende risicofactoren. Een hogere score duidt op een hoger risico op geweld en femicide.

De 20 Vragen van de Danger Assessment Tool:

1. Is je partner ooit gewelddadig geweest tegenover jou?

Ja / Nee

2. Is je partner ooit gewelddadig geweest tegenover andere mensen?

Ja / Nee

3. Heeft je partner ooit gedreigd om je te doden?

Ja / Nee

4. Heeft je partner ooit geprobeerd je te wurgen?

Ja / Nee

5. Heeft je partner ooit geprobeerd je met een wapen te bedreigen of te verwonden?

Ja / Nee

6. Heb je ooit geprobeerd de relatie te beëindigen, en was dit gevolgd door een toename in geweld?

Ja / Nee

7. Heeft je partner toegang tot wapens?

Ja / Nee

8. Is je partner jaloerius of bezit hij/zij je?

Ja / Nee

9. Heb je ooit te maken gehad met bedreigingen over wat je zou kunnen overkomen als je de relatie zou beëindigen?

Ja / Nee

10. Is je partner ooit in je huis of op je werk verschenen zonder dat je hem/haar had uitgenodigd?

Ja / Nee

11. Heeft je partner ooit in je aanwezigheid schade aangericht aan eigendommen (bijvoorbeeld het kapotmaken van spullen)?

Ja / Nee

12. Heeft je partner ooit geprobeerd je te isoleren van je familie of vrienden?

Ja / Nee

Auteur: Ambrosius Duuk > www.traumamaatje.nl > traumamaatje@gmail.com ©2025

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

13. Heb je ooit geslagen of gespuwd?

Ja / Nee

14. Is er een geschiedenis van alcohol- of drugsgebruik bij je partner?

Ja / Nee

15. Heeft je partner ooit gedreigd om zelfmoord te plegen als je hem/haar zou verlaten?

Ja / Nee

16. Voel je je regelmatig bang voor je partner?

Ja / Nee

17. Voelt je partner zich gerechtigd om je te controleren (bijvoorbeeld waar je bent, met wie je praat)?

Ja / Nee

18. Is je partner gewelddadiger geworden naarmate je langer met hem/haar samen was?

Ja / Nee

19. Heeft je partner ooit je kinderen bedreigd of hen gewelddadig behandeld?

Ja / Nee

20. Heb je ooit hulp ingeschakeld (bijvoorbeeld politie of een vriend) voor hulp of bescherming?

Ja / Nee

Scoring van de Danger Assessment

Elke "JA" is een punt.

0-8 punten: Lager risico op femicide, maar blijf alert en blijf ondersteuning zoeken.

9-12 punten: Matig risico, dringend ingrijpen en hulp is noodzakelijk.

13-20 punten: Hoog risico op ernstig geweld of femicide. Onmiddellijke actie is vereist.

Bij een hoog risico is het van vitaal belang om een veiligheidsplan op te stellen en snel hulp in te schakelen via politie, vrouwenopvang of andere hulpdiensten.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

Veiligheidsplan gericht op Femicide

Een veiligheidsplan is essentieel voor vrouwen die zich in een gewelddadige relatie bevinden, vooral wanneer er een verhoogd risico op femicide is. Het doel van dit plan is om ervoor te zorgen dat het slachtoffer voorbereid is op een crisis en weet welke stappen ze kan nemen om haar veiligheid te waarborgen.

1. Persoonlijke veiligheidsmaatregelen

Identificeer de risicosignalen van geweld. Wees alert op waarschuwingstekens zoals verbale bedreigingen, fysieke agressie, jaloezie, of toenemende isolatie van vrienden en familie.

Stel een codewoord af met een vriend of familielid, zodat je kunt aangeven dat je in gevaar bent zonder dat de dader het merkt.

Houd altijd je telefoon bij je, met belangrijke telefoonnummers (politie, vrienden, familie, vrouwenopvang). Zorg ervoor dat je deze snel kunt bereiken, zelfs als je in een conflict bent.

2. Voorbereiding van documenten en benodigdheden

Maak een tas klaar met belangrijke documenten zoals:

- Identiteitsbewijs
- Verzekeringsgegevens
- Financiële documenten
- Medicijnen en medische gegevens
- Kinderdocumenten, indien van toepassing
- Wat geld

Verberg de tas op een veilige plek, die je partner niet kan vinden. Zorg ervoor dat je de tas snel kunt pakken in geval van nood.

3. Voorbereiding op het verlaten van de woning

Maak een vluchtplan. Zorg dat je weet hoe je snel het huis kunt verlaten in geval van escalatie.

Maak gebruik van nooduitgangen, ramen of andere ontsnappingsroutes.

Zorg ervoor dat je een plaats hebt waar je tijdelijk naartoe kunt gaan, zoals een vriendin, familielid of een veilig vrouwenopvanghuis.

Houd mobiele telefoons en sleutels altijd binnen handbereik, zodat je snel kunt vertrekken als dat nodig is.

4. Contact met hulpdiensten en vertrouwenspersonen

Politie (112): Bel de politie bij acute dreiging van geweld of moord. Zorg ervoor dat je het adres van je huis en de situatie snel kunt beschrijven.

Vrouwenopvang: Contacteer een vrouwenopvang, zoals Blijf Groep of Veilig Thuis, voor onmiddellijke opvang en bescherming.

Veilig Thuis (0800-2000): Deze vertrouwelijke hulplijn is beschikbaar voor advies en praktische hulp.

Codewoord gebruiken: Als je het gevoel hebt dat je niet veilig kunt praten, gebruik dan je afgesproken codewoord met iemand die je vertrouwt.

Cursus: Femicide – Inzicht, Herkenning en Actie

5. Veiligheid van kinderen

Als je kinderen hebt, bedenk dan een plan om hen in veiligheid te brengen. Dit kan betekenen dat je kinderen naar een veilige plek brengt voordat je het huis verlaat of dat je contact opneemt met je ouders of een vertrouwenspersoon die hen op kan vangen. Communiceer met scholen en vraag of zij een plan kunnen maken voor de veiligheid van je kinderen als de dader hen zou benaderen.

6. Nazorg en emotionele ondersteuning

Therapie of counselling kan essentieel zijn om de emotionele gevolgen van geweld te verwerken. Zoek ondersteuning via maatschappelijk werk, psychologen, of lokale steungroepen.

Lotgenotengroepen kunnen vrouwen helpen zich minder geïsoleerd te voelen en emotioneel ondersteund te worden door anderen die vergelijkbare ervaringen hebben.

7. Preventieve maatregelen op lange termijn

Verander je routines: Als je partner weet waar je altijd bent (op het werk, boodschappen doen), probeer dan je routines af en toe te veranderen om voorspelbaarheid te vermijden. Verander je wachtwoorden en toegang tot sociale media om te voorkomen dat de dader je online volgt.

Blijf alert op stalking: Als je merkt dat de dader je blijft volgen, neem dan onmiddellijk contact op met de politie.

Kernboodschap van het veiligheidsplan: Een veiligheidsplan biedt een duidelijke en georganiseerde manier om je voor te bereiden op noodsituaties. Het verhoogt de kans op overleving en veiligheid voor vrouwen die in gevaar zijn door partnergeweld en femicide. Zorg ervoor dat je het plan regelmatig herzien en aanpassen, zodat het altijd up-to-date en effectief is.